

Brev til Kunnskapsdepartementet om redusert arbeidsgiveravgift i 2020 og tilskuddsberegningen for private barnehager i 2022

Kunnskapsdepartementet har på bakgrunn av henvendelse fra Utdanningsdirektoratet uttalt at tilskuddsberegningen for 2022 skal korrigeres for redusert arbeidsgiveravgift i 2020. KS mener kommunene har beregnet tilskuddet i tråd med gjeldende forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager § 3 første ledd, som presiserer at grunnlaget for beregningen er kommuneregnskapet fra to år før tilskuddsåret. Departementets svar til Utdanningsdirektoratet klargjør ikke, etter vår vurdering, hvilke bestemmelser i lov og forskrift kommunene har brutt i sin metode for beregning av tilskudd.

KS mener en tolkning basert på effekten av redusert arbeidsgiveravgift isolert sett ikke bygger opp under kravet til likeverdig behandling. KS vil derfor be departementet presisere at det må sees hen til formålet med ordningen om redusert arbeidsgiveravgift og barnehagelovens krav til likeverdig behandling før det gjøres eventuelle korrigeringer i tilskuddsgrunnlaget.

Redusert arbeidsgiveravgift i 2020 gir ulike konsekvenser for tilskudd i 2022 lokalt

Stortinget vedtok redusert arbeidsgiveravgift i 2020 som et tiltak for å håndtere konsekvensene av pandemien. Dette var en generell ordning som også inngikk i kompensasjonen til kommunene, slik at redusert utgift til arbeidsgiveravgift og fordelene av dette ble tatt hensyn til når de totale ekstrakostnadene for pandemien ble beregnet og kompensert. Både kommunale og private barnehager fikk slik fordel av tiltaket.

KS støtter uttalelsen om at «siden kommunens reduserte utgifter til arbeidsgiveravgift i 2020 ligger inne i tilskuddsgrunnlaget for 2022 når det er normal arbeidsgiveravgift hele året, betyr det isolert sett at private barnehager får tilskudd basert på regnskap med lavere arbeidsgiveravgift enn den faktiske arbeidsgiveravgiften i 2022» og at dette nuller ut effekten av tiltaket med redusert arbeidsgiveravgift i 2020.

KS mener imidlertid det blir feil å basere tolkningen *isolert sett* på effekten av redusert arbeidsgiveravgift. KS og PBL har i felles anbefaling for forskuttering av tilskudd til private barnehager som følge av koronapandemien uttalt følgende: *PBL og KS anbefaler at kommunene kartlegger og dokumenterer eventuelle netto merkostnader i kommunale barnehager som følge av korona-situasjonen. Eksempler på merkostnader kan være vikarutgifter, overtid, omdisponeringer av personale fra andre tjenester til kommunal barnehage, renholds- og smittevernkostnader. Både kommuner og private barnehageeiere har fått redusert arbeidsgiveravgift eller kompensasjonstilskudd for arbeidsgivere med nullsats som en del av statlige tiltakspakker. Den reduserte kostnaden eller inntekten dette medfører bør derfor inngå i beregningen av kommunens netto merkostnader i 2020.*

En kommune kan ha hatt økte koronautgifter på barnehageområdet i omtrent samme omfang som effekten av redusert arbeidsgiveravgift og har slik ikke funnet grunnlag for å forskuttere tilskudd. I tråd med forskriften, vil både økte kostnader og reduserte kostnader ligge inn i satsberegningen for 2022. Siden private barnehager også fikk reduserte utgifter til egen arbeidsgiveravgift i 2020 (altså samme år med økningen i utgifter) er det urimelig at kommunen kun skal korrigere for en av disse faktorene i beregning av tilskudd for 2022. KS mener det kan medføre en dobbeltkompensasjon av

private barnehager om kommunene blir pålagt å justere for redusert arbeidsgiveravgift i tilskuddsberegningen for 2022, uten at det tas hensyn til andre forhold i regnskapsåret.

Vi reagerer derfor på at kommunene i brevet til Utdanningsdirektoratet instrueres til å korrigere tilskuddsgrunnlaget for private barnehager i 2022 uten at det henvises til hjemmelsgrunnlaget for tolkningen eller at kommunen bes om å gjøre en konkret vurdering opp mot andre forhold som påvirket utgiftene det aktuelle regnskapsåret.

Økt administrasjon og uforutsette kostnader

Departementets konklusjon innebærer et vesentlig merarbeid for kommunene som må beregne tilskudd på nytt, korrigere egne regnskapstall, fatte nye vedtak og omregne tilskudd og utbetalinger for året basert på nye satser.

Tolkningen vil få budsjettmessige konsekvenser for kommunene da de har lagt til grunn at tilskuddet skal beregnes i henhold til forskriftens bestemmelser, der de faktiske kostnadene skal legges til grunn. Det betyr at kommunene må finne inndekning for kostnadene ved å redusere andre kostnader i sitt vedtatte budsjett.

Avklaring burde kommet tidligere

Stadige endringer i regelverket og nye tolkninger om tildeling av tilskudd er en av ulempene ved dagens finansieringssystem. At deler av finansieringsforskriften settes til side og erstattes av en tolkningsuttalelse basert på mer allmenne hensyn er uheldig. Regelverket for finansiering av private barnehager burde enten hatt midlertidige bestemmelser om dette i forkant av tilskuddsberegning og utbetaling for 2022. Eventuelt burde instruksjonen som legger vekt på at hensynet bak ordningen med redusert arbeidsgiveravgift (Prop. 107 LS (2019-2020)) innebærer en midlertidig endring i at kommuneregnskapet skal ligge til grunn vært kommunisert ut tidligere.

KS understreker at vi mener det er rimelig at effekten av redusert arbeidsgiveravgift i 2020 ikke skal nulles ut gjennom tilskudd i 2022, men påpeker at avklaringer om dette burde vært tydelig hjemlet og kommunisert ut i forkant av kommunens satsberegning for 2022. Tolkningsuttalelsen burde understreket at andre forhold i regnskapsåret også bør tillegges vekt når kommunene skal følge opp instruksjonen fra Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet.